

DOKUMENT			SIDA
Diakonipastoral			1(9)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Lena Selin m fl	2018-04-18	Dnr P 2018-0033:5	Antagen KF 2019-05-23

Diakonipastoral

Malå-Sorsele pastorat

Beslutat av kyrkorådet:

Församlingens uppdrag att bedriva diakoni/diakonisyn
I kyrkoordningen står det i kap 2, församlingens uppdrag:

1§ Församlingen är det lokala pastorala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen.. (KO, 2018)

Inledning

Diakonipastoralen är skriven på ett pastoratsövergripande plan. Prioriteringar är gjorda utifrån analys av diakonal inventering (2016), verksamhetsuppföljning (2017), målarbete för 2018, svenska kyrkans vägledning för diakoni (2016) samt visioner för det diakonala arbetet i pastoratet åren framåt, med beaktande av övergripande barnkonsekvensanalys (våren 2018).

Diakonipastoralen ska ses som ett levande styrdokument, med utrymme för utveckling, tänkt att stödja anställda i arbetet med eget målarbete och handlingsplaner i respektive församling och verksamheter. Dokumentet vill också lyfta fram vikten av ideella/frivilliga medarbetares engagemang som till stor del binder samman och möjliggör vår breda verksamhet.

Att synliggöra det diakonala fältet i pastoratet kan öka medvetenhet hos församlingsbor och allmänhet för kyrkans sociala arbete.

DIAKONI

UPPDRAG & PROCESS

- Kyrkans omsorg om människan och skapelsen.

- Diakoni en form av socialt arbete

Vägledning för diakoni,
Svenska kyrkan (2016)

Varför?

För vem?

Hur då?

Pedagogisk modell

DIAKONITRIANGEL

Vision för diakonalt FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Att med Jesus som förebild möta andra utifrån en jämlik hållning

Vision för diakonins

UTÖVARE

Diakoni upplevs och organiseras som hela församlingens uppdrag

Vision för diakonins

VERKSAMHETER

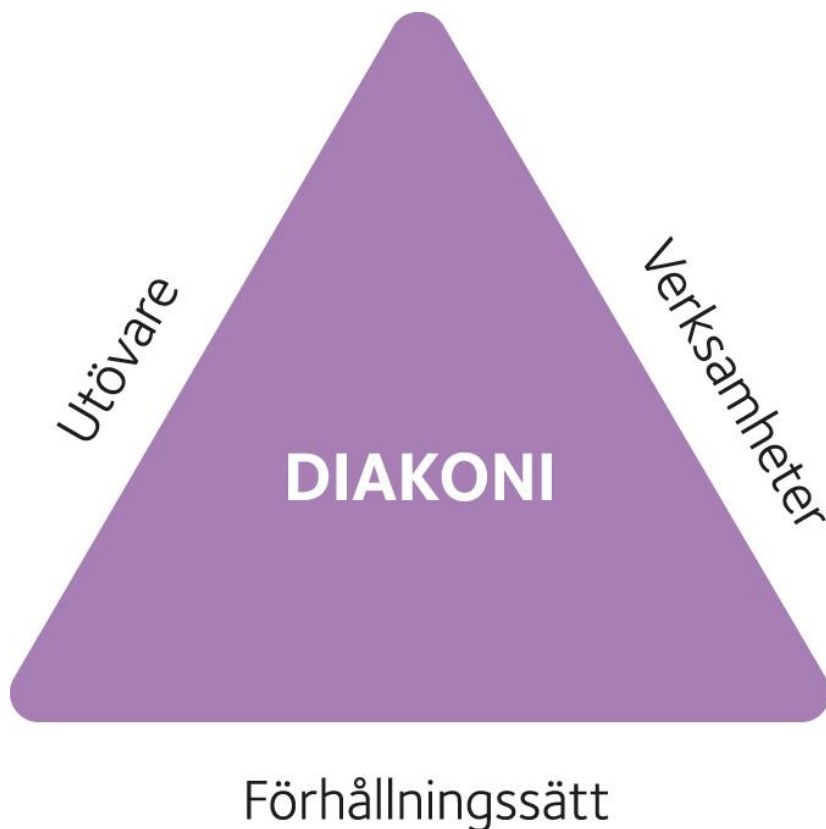
Genomtänkta och långsiktigt hållbara

Vägledning för diakoni i Svenska kyrkan, (2016,s15)

Varför?

För vem?

Hur då?

Innebär att i mötet med människor och i relation till skapelsen uttrycka kristen tro i bemötande och livshållning. Se och bekräfta hela människan, även hennes andliga behov.

- Respekt för människors situation
- Respekt för integritet kombinerat med omsorg.
- Respekt i mötet utifrån vår gemensamma mänsklighet och som jämlikar inför Gud.
- Egenmakt, empowerment*, bemyndigande – stötta växt av självkänsla, gäller både individer och grupper.
- Inkluderande tilltal - delaktighet i processer
- Långsiktigt hållbart - bemöt andra som vi själva vill blir bemötta

Diakonitriangeln Hollmer (2016)

(*se begrepp och definitioner s9)

Nuvarande arbete, detta gör vi – Verksamhetsuppföljning 2017

Våra diakonala insatser syftar till stor del till att främja omsorg och gemenskap och att möta människan där hon befinner sig i livets olika skeden, i glädje och sorg. I linje med nuvarande/tidigare församlingsinstruktion antagen nov 2014.

SORSELE	MALÅ
<ul style="list-style-type: none">-Hembesök av frivilliggruppen-Enskilda samtal.-Sorgegrupp-Uppvaktning av jubilarer (85 år, 90 år och där över)-Gemensamt 80-års kalas-Dagträff Gargnäs 2 g/mån sommaruppehåll (volontärledare)-Paltdag i Gargnäs (insamling SK)-Dagträff Ammarnäs (oregelbundet)-Familjedag Ammarnäs, sportlov-Församlingskåren "Lördagsträff" i Församlingsgården 10 g/år-Församlingskåren inbjuder till resa-"Barncafé"- öppet hus för föräldralediga 1 g/v, sommaruppehåll-"Julens sånger" Solhems seniorboende + äldreboende 1 g/år-Cafèträff- kulturcafé 2 g/termin-POSOM-samverkan-Deltar i kontaktnätverk för asylfrågor-Diakoniansvarig handleder volontärer/frivilliga	<ul style="list-style-type: none">-Hembesök av frivilliggruppen-Enskilda samtal-Uppvaktning av jubilarer (85 år, 90 år och där över)-Gemensamt 80-års kalas-Träffpunkt kväll "Adakgrytorna" 2 g/mån, volontärledare, sommaruppehåll-Dagträff Rökå "Syjunta" 2 g/mån, volontärledare, sommaruppehåll.-Dagträff Furugårdens äldreboende, "Adak syjunta" 2g/mån, volontärledare-Dagträff Torsdagsgemenskap/"Tankesmedja", 2g/mån, volontärledare, sommaruppehåll-Dagträff "Torsdagsträff 1 g/mån, Diakonigruppen inbjuder till lunchgemenskap, sommaruppehåll.-Tisdagsbak" 1 g/v. extern personal-Församlingsresa 1 g/år-POSOM-samverkan-Deltar i kontaktnätverk för integration-Diakoniansvarig handleder volontärer/frivilliga

Diakoniverksamhetens personalresurs i övrig verksamhet, planering/medverkan

- **Malå:** Gudstjänst Små&Stora, Onsdagsången, Barnavslutning, Kulturnatta, Sommargudstjänster, Församlingsafton "Surströmming" Församlingsafton "Gröt" Gudstjänster-Påsk, SK-Internationella insatser, Barnensdag, "Julenssånger & Psalmer" Malå, Sång/Musik inslag, Andakter på äldreboenden, Ekumeniskt samarbete
- Församlingsråd, Internationella gruppen, Konfirmandundervisning
- **Sorsele:** Församlingsafton "Gröt", Äldreboende "Julgröt", Barnavslutning, Temagudstjänst "Julenssånger & Psalmer" Ammarnäs och Sorsele,

Detta har vi – resursinventering

Diakontjänst 100% i pastoratet, ideella medarbetare, 2 st pastorsexpeditioner, 7 st församlingshem, 6 st kyrkor, 2 st kapell, samlingslokaler

Kyrkans lokaler där diakonal verksamhet kan bedrivas

Malå kyrka	Församlingshem
Adak kyrka	Med tillbyggt församlingshem
Sorsele kyrka	Församlingshem och brudkammaren
Gargnäs kyrka	Församlingshem
Ammarnäs kyrka	Församlingshem
Viktoria kyrkan	Församlingshem
Gillesnoule Kapell	Församlingshem (används endast sommartid)
Bergnäs Kapell	
Blattnicksele kyrkrummet (utbyggnad i skolan i Blattnicksele med flyttbart altare)	
Tillträde till byastugor som samlingslokaler för kyrkans aktiviteter finns att tillgå.	

DIAKONI

VERKSAMHETER

Fokusområde

OMSORG & GEMENSKAP

Livskvalitet, ett gott samhälle

Allmänmänsklig problematik

Fokusområde

SAMVERKAN

Allvarlig social eller psykisk problematik

Fokusområde

FÖRÄNDRING & PROBLEMLÖSNING

Vägledning för diakoni, i Svenska kyrkan (2016,s11)

Varför?

För vem?

Hur då?

Diakonalt fokus/frågor unga:

Utmana unga att göra saker för andra t ex stöd i integration, Samhörighet - Utanförskap, Identitet-Relationer,

Diakonalt fokus/frågor människor mitt i livet:

Diakoni ”synlig på byn”, Mat och prat-Livsfrågor, Föreläsningar

Församlingens omvärld

Statistik (befolkningsmängd, socioekonomisk struktur, språkliga minoriteter, åldersfördelning, hällsotal etc.)

Kommun/Region	0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Malå	554	291	619	816	853	3 133
Sorsele	384	254	482	682	714	2 516
Västerbottens län	47 899	30 849	69 328	64 232	56 157	268 465
Riket	1 905 251	1 051 183	2 666 364	2 491 298	2 006 146	10 120 242

Procentuell fördelning

Kommun/Region	0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Malå	17,7	9,3	19,8	26,0	27,2	100
Sorsele	15,3	10,1	19,2	27,1	28,4	100
Västerbottens län	17,8	11,5	25,8	23,9	20,9	100
Riket	18,8	10,4	26,3	24,6	19,8	100

Källa: Statistiska centralbyrån

Arbetslösa i pastoratet 2017: Malå = 48 st (3.1%) / Sorsele = 40 st (3.4%)

Analys utifrån 2017 års verksamhetsuppföljning. Jämförelse av två skilda åldersgrupper med procentuellt lika förhållanden i antal personer. –Till åldersgruppen 65+ (Malå 27,5 %, Sorsele 28,4 % av befolkningen) riktar sig de flesta diakonala insatserna i både Malå och Sorsele. Diakonala insatser för åldersgruppen 45-64 (Malå 26 %, Sorsele 27,1 % av befolkningen) är få.

45-64 år

Få diakonala insatser 2017 Malå 26 %, Sorsele 27,1 % av befolkningen

65 +

Prioriterad grupp diakonala insatser 2017 Malå 27,5 %, Sorsele 28,4 % av befolkningen.

Utmaningar och framtida behov

På kort sikt: Fortsätta det pågående diakonala arbetet i våra verksamheter gentemot uppsatta mål och med lyhördhet se-, med reflekterad flexibilitet möta- förändringar och nya behov. Då det diakonala fältet är komplext och mångfacetterat, insatser kan ske på flera plan och organisatoriska nivåer samtidigt (i församling, anställda, medarbetare och frivilliga och på samhälls- politisk nivå) är prioriteringsplanen angelägen att följa för att underlätta vetskapen kring var och vem som beslutar och ansvarar för vad. Det underlättar också att se hur större diakonala frågor kan bearbetas på flera fronter samtidigt, vilket leder till ökad kunskap och medvetenhet samt möjlighet att driva frågor framåt

Tänkbar strategi för att möta utmaningen (vad kan/vill församlingen göra): Överbrygga avstånd med modern teknik för att öka möjlighet för delaktighet i verksamhet/sammanhang och som komplement till fysiska möten, på så sätt arbeta för ett ”rundare pastorat”, med fler kontaktvägar, möjligheter att nå ut och öka kyrkan och våra verksamheters närhet i pastoratet och även öka möjligheten för samverkan med andra aktörer på lokal, regional eller riksnivå. Hitta fler former för att möta befintliga behov, t ex i kortare projekt eller försöksperioder prova portabla lösningar så att utvärdering och anpassning kan ske på flera håll.

På lång sikt: Att arbeta med diakoni på ett brett plan för att kunna möta människor, stötta marginaliserade grupper för empowerment* och social mobilisering*, vara den profetiska röst* och inbjuda till samverkan med andra goda krafter i samhället.

(*se begrepp och definitioner)

Prioriterade områden för diakonal utveckling 2018-2021

Den gemensamma bilden av diakoni, metodutveckling och utvärdering

- ✓ Utforma en gemensam definition av vad diakoni och diakonens roll är idag och hur vi kan kommunicera den utåt i samhället.
- ✓ Utveckla diakonala områden, metoder och utvärderingsformer anpassade till det diakonala arbetet idag.

Gemensamma Inriktningsmål

- ✓ Minska segregation, demografisk, socioekonomisk och etnisk.

Prioriteringsplan		
Arbetsområde:	Aktiviteter:	Motivera:
Diakonalt Folkhälsoarbete*	Uppsökande verksamhet Kontaktskapande	Medverkan till Social mobilisering* och empowerment* KASAM*
Samverkan med samhällsaktörer	Utveckla kanaler, vara brobyggare mellan församling och kommun, sjukvård, föreningar, företag m fl.	Samverkan vidgar perspektiven, ger kraft och möjliggör samsyn.
Samtal Handledning	Möta människors behov av samtal kring livsfrågor, enskilda samtal och själavård* Samtal i grupp/Sorgegrupp	Ge rum för stöd och reflektion Ge plattform för möten och finna styrka i varandras erfarenheter
Temadagar/Gudstjänster Kulturdiakoni*	Samverkan och genomförande tillsammans med övrig verksamhet. Ge möjlighet för personligt uttryck genom skapande	Dela våra gåvor och skapa samhörighet

Dessa uppsatta prioriteringar ska prägla det diakonala arbetet i pastoratet och i församlingarnas verksamhetsplanering ska de vara en grund att utgå ifrån.

(*se begrepp och definitioner)

DIAKON

Särskild kompetens

Akademisk utbildning med pastoralteologisk profiltutbildning* och stiftspraktik

UPPDRAG

Vigningstjänst

fyra grundläggande arbetsuppgifter

RÖSTBÄRARE

LEDARE

UNDERVISARE

SJÄLAVÅRDARE

Svenska kyrkan,
Biskopsmötet, Uppsala
(2014)

Varför?

För vem?

Hur då?

Kyrkoherde och Kyrkoråd har ett gemensamt ansvar att församlingens diakoni kan ta form och stärkas.

Med delegation från kyrkoherden leder den/de som innehar diakontjänst i pastoratet utvecklingen av diakoniverksamheten, samt samordnar och handleder övriga medarbetare och frivilliga i gemensamt ansvarstagande och verkställande av uppsatta mål.

Bemanningsplan: För närvarande finns beslut i fullmäktige av diakontjänst 100% i pastoratet. Dessutom har kyrkoherden inom ramen för sitt mandat avskilt en medarbetare upp till 50% för diakoniassistentuppgifter. Detta behöver regleras i en ny bemanningsplan.

Avslutning:

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att pastoratet behöver insatser av både en diakon och frivilliga medarbetare (i dess breda bemärkelse) som får stöd av en specialist i diakoni.

Då pastoratet dels är stort geografiskt, dels möter stora utmaningar i fler äldre och fler sociala utmaningar, torde 1,5 fasta befattningar behövas.

Begrepp och definitioner - Utveckling av termer i diakonipastoralen.

***Diakonalt Folkhälsoarbete** Riksdagen beslutar om folkhälsomål, övergripande förutsättningar för det svenska folkhälsoarbetet. Folkhälsomyndigheten har regeringens uppdrag att årligen lämna en rapport om utvecklingen i folkhälsan. Utgångspunkten för allt folkhälsoarbete är människors lika värde, ojämlikhet i befolkningen ska motverkas. Samverkan utgör kärnan i det regionala och lokala folkhälsoarbetet, vilket är mångas ansvarsområde. Lokala hälsoråd finns i kommunerna, som t ex i Malå där kommunpolitiker beslutar om prioriterade områden, i år är psykisk hälsa ett prioriterat område, (Protokoll 18-02-14) Kyrkan kan samverka med kommunens hälsoråd i gemensamma projekt för bättre folkhälsa, diakonalt folkhälsoarbete.

***Empowerment**, förebyggande men även profetisk diakoni. I biskopsbrevet om diakoni (2015) skrivs att det är ett väsentligt drag för diakoni att inte ta över initiativet från annan människa utan att diakonin syftar till att frigöra den egna förmågan, gå bredvid, följa och guida. Empowerment är ett begrepp med stor betydelse vid teoribildning och praxis kring hälsofrämjande arbete, en allmänt accepterad svensk översättning finns inte. Begreppet Empowerment handlar om att tillförsäkra både individer och samhällen kapacitet att ta den makt de är berättigade till enligt, Pellmer och Wramner (2012)

Empowerment motsvarar det svenska ordet egenmakt. I socialt arbete och folkhälsoarbete har termen empowerment kommit att handla om det ”goda” förhållningssättet, man visar respekt och ödmjukhet och får den andres självkänsla att växa. Empowerment innebär att uppmuntra och stötta människor till att hitta egna svar och att börja ta små steg till förändring skriver Askheim&Starrin (red.) i sin bok Empowerment, teori och praktik . Skapa möjligheter ”hjälp till självhjälp”.

***KASAM**, känslan av sammanhang. En människa inte antingen frisk eller sjuk utan hon befinner sig på en flytande skala däremellan menar Aaron Antonovsky, som var professor i medicinsk sociologi. Det som håller individen närmare friskhetspolen är om hon upplever KASAM, dvs en känsla av sammanhang som är uppbyggt av tre centrala beståndsdelar: hanterbarhet, begriplighet och meningsfullhet som tillsammans gör dig motståndskraftig mot stress, Aroseus, F (2013)

Antonovsky ”studerade judiska kvinnor som överlevt koncentrationsläger. Han fann att vissa trots att de utsatts för fruktansvärda förhållanden behållit sin psykiska hälsa och detta intresserade honom. Istället för att ställa frågan som så många andra innan honom ställt – Varför mår vissa människor psykiskt dåligt? ställde han sig då frågan – Vad gör att människor förblir psykiskt friska?”

***Kulturdiakoni**, ett vidgat perspektiv på kultur, musikens, litteraturens och konstens funktion för hälsa, att få möjlighet att uttrycka sig genom att utöva kultur inte enbart konsumera den. Rundgren, Zaitzewsky, M (2018) skriver i tidningen Accent om Gatans röster, diakonal körsång som alla kan sjunga med i. Biskop Caroline Krook är en förespråkare för kultur inom kyrkan vilket bl a framgår i Ärkebiskopens fastebok, Nyckelhålet (2018) som Krook är författare till. Där använder hon konst som förstärkning till bibelorden och uttrycker också sin kunskap och intresse för konstutövandets kraft och mening.

***Pastoralteologisk profilutbildning** Kyrkostyrelsen (2013) ”*Den pastoralteologiska utbildningen bygger på den blivande diakonens akademiska utbildning och stiftspraktik. Genom studier, praktiska övningar och reflektion ges den studerande möjlighet att bearbeta och tillgodogöra sig yrkesrelaterad kunskap för att sedan ha möjlighet att tillämpa denna i ett pastoralt sammanhang*”(2013, s2) Kyrkostyrelsen.

***Profetisk röst**, i biskopsbrevet (2014) kan man läsa ”*församlingens uppdrag finns en profetisk dimension som innebär att ge röst och livsutrymme åt de utsatta. I det ingår att analysera sociala och politiska skeenden samt själv vara en förändringsaktör och opinionsbildare. Diakonen är den som ofta får ta ett särskilt ansvar för att denna uppgift fullgörs och blir därmed församlingens röstbärare*”.

***Själavård**, en del av kyrkans uppdrag och församlingens tjänst. Själavårdaren uppträder som en del i en kristen gemenskap, själavården definieras av den person som utövar den, präster, diakoner, pedagoger och andra har ett uppdrag som även inbegriper själavård, Okkenhaug (2004)

”*Grundinställningen i denna bok är att Alla som är medvetna om sin egen mänsklighet och lever i ljuset av den kristna tron kan vandra ett stycke med en människa på livets väg och ge själavårdshjälp*”, skriver Okkenhaug,(2004, s77) Utbildningsprogram för lekmän samt handledning kan göra att församlingsmedlemmar upptäcker sin resurser och utnyttjar sina förmågor och nådegåvor. Själavårdarens tro och gudsrelation avgör om samtalet är öppet för en gudsdimension. Själavårdaren måste ha respekt för konfidenten, arbeta med sig själv som människa och med sin egen kompetens enligt Okkenhaug (2004).

***Social Mobilisering**, nämns ofta i samma andetag som empowerment och kan kopplas till politisk diakoni, en social hållning som är något mer än bara summan av de individer den består av, någonting man tillsammans tror på och vill kämpa för enligt Lutherska världsförbundet, Diakoni i kontext (2009)

Referenslista:

Aroseus, F (2013) *Kasam*. Hämtad 19 mar, 2018 från Lätt att lära
<https://lattattlara.com/klinisk-psykologi/kasam/>

Askheim, Ole Petter & Starrin, Bengt (red.) (2007) *Empowerment I teori och praktik*.
Glerups Utbildning AB

Hollmer, (2016) *Diakonitriangeln som verktyg*. Svenska kyrkan

Hälsorådet *Protokoll* (18-02-14) Malå kommun
<http://www.mala.se/filearchive/1/19102/Hälsorådet%20protokoll%20180214.pdf>

Krook, Caroline (2017) *Nyckelhålet*. Ärkebiskoppens fastebok 2018.
ISBN 9789152637104 Verbum

Kyrkostyrelsen (2013) *Utbildningsplan för Svenska kyrkans Pastoralteologiska utbildning till Diakon*, Dnr NUFK 2013/52, Ks 2015/1017

Lutherska världsförbundet (2009) *Diakoni i kontext*. ISBN 987-3-905676-96-9.

Okkenhaug, Berit (2004) *Själavård, en grundbok*. Bokförlaget Libris Örebro

Pellmer, Kristina & Wramner, Bengt & Wramner, Håkan (2012) *Grundläggande folkhälsovetenskap*. Stockholm Liber

Rundgren, Zaitzewsky, Maria (2018) Gatans röster gör sig hörda, *Accent tidning* 2018-02-02, IOGT-NTO. <http://www.accentmagasin.se/nykterhet/gatans-röster-gör-sig-hörda>.

Svenska kyrkan, Biskopsmötet, Uppsala (2014) *Kallad till diakon och präst i svenska kyrkan*, artikelnr: sk13453 produktion & tryck: Ineko (2014), Issn: 1654-0085

Svenska kyrkan, Biskopsmötet, Uppsala (2015) *Ett Biskopsbrev om diakoni*, artikelnr: sk13453, Produktion & Tryck: Ineko (2015), ISSN:1654-0085

Svenska kyrkan (2016) *Vägledning för diakoni i Svenska kyrkan*,
<https://internwww.svenskakyrkan.se/Diakoni/vagledning>